

ANY II.

Barcelona 27 de Mars de 1892.

NUM. 13.

LA PASTORAL DEL BISBE DE LA SEU D' URGELL

Acostuman los Prelats dirigir la sua autorizada paraula als fiels al seu cuidado encomenats, en lo sant temps de Quaresma, tractant sempre assumptos interessants en l' orde espiritual.

Enguany lo Reverendissim Dr. Cassanyas, per Pastoral de Quaresma ha fet un llibre, y un llibre nutridissim, ple de doctrina, de argumentació vigorosa, y capaç de portar en l' ànim mes previngut en contra, la convicció sobre la necessitat del Poder temporal dels Papas. Aquest es lo tema que tracta lo insigne Prelat urgelitá, *in longum, latum et profundum*.

No 'n volém fer ni la crítica, ni 'ns es possible extractarla, porque com ja hem insinuat forma un llibre de 128 planas, molt ben estampat, per cert á cal Arís de Tarragona; ens contentarém ab dir que, per enterarse de la qüestió del domini temporal de la Santa Sede, per saber sos orígens històrichs, per ferse càrrech de las rahons de conveniencia, á mes de las de justicia, que á favor seu militan; per convèncers de la iniquitat comesa ab la darrera expoliació del govern d' Italia entroni-

santse á Roma, aquexa Pastoral del Bisbe d' Urgell pot servir de manual á tots los catòlichs, y potser convindria que se 'n fes d' ella una tirada econòmica y popular.

De lo que particularment volém ocuparnos es de la part diríam pràctica, que en dit document se insinúa, es dir, dels devers dels catòlichs en la actual situació de la Santa Sede, que es el punt que tracta en lo paràgrafo IX de la sua instrucció Pastoral lo Sr. Cassanyas, aplicantlo particularment á la nostra terra.

Lo punt de la Soberanía temporal del Papa, es á nostre entendre, la pedra de toch del catòlich verdader en nostres dias. Tot lo fárrago d' escrits sobre 'l lliberalisme, totas las normas que s' han volgut dar per aquilatar la puresa del catolicisme, usant y abusant de la manera mes llastimosa del calificatiu de lliberal; totas aquexas campanyas tan fressosas que en nostra pátria s' han fet, donant resultats tan funestos com lo d' enconar passions y fer anar la caritat pel fanch, y perpetuar unas divisions que serán en la historia una marca oprobiosa per la nostra generació, com han sigut motiu de gran aflicció pel Summo Pontífice; tot aquest cúmul de intemperancias y de impropis que s' han rebut á la cara

los catòlics d'Espanya per qüestions, no sols secundaries, sino moltes vegades petites y ruïns, tot açó ha impedit que la propaganda á favor del Poder temporal no s'hage fet com se devia, ni hage tingut lo éxit que podria esperar-se, y que no hage servit per lo que podria especialment servir en nostra pàtria, que era unir las voluntats en santa concordia. Lo voler ó no voler al Papa soberá independent, es á nostre entendre la gran pedra de toch per conèixer si un catòlich está ó no tarat del virus corrosiu del lliberalisme. Com la ocupació de Roma es lo *desideratum* de las sectas, á fi de poder millor aterrar al Papat prenentli la soberania civil; com las logias han dit á son testaferró lo govern italiá, *Roma ó la mort*, resumint en aquest crit totas las aspiracions del lliberalisme cosmopolita; perçó mateix es facil distingir al pur y fael catòlich ab sola exa nota característica, de la opinió que tinga sobre la conveniencia y, com diu un modern teòlech de la Companyia de Jesús, la *quasi necessitat* del Poder temporal de la Santa Sede.

Ab aquest distintiu regonèxentse, y ab aquest fortíssim llaç de tan santa y justa reivindicació unintse los catòlics de Espanya ab los de tot l'univers, podrian emprendre una campanya decidida y de resultat segur, influhint en la opinió pública, usant del dret de petició prop dels governants, y fent de tots modos mes efícs y profitosa aqueixa propaganda que es la característica del nostre temps y que 'l Pare Guillelm Faber anomenava *devoció á la Iglesia*.

Per estas consideracions trobám molt del cas lo párrafo següent de la Pastoral del senyor Cassanyas, (pág. 121):

«Que 's desenganyen los fiels, y voldriám ser escoltat de tots; mentres no se organisen las forsas catòlicas baix la alta inspecció y direcció dels Prelats en lo sentit tan magistralment exposat pel Papa felisment regnant, especialment en la Encíclica *Sapientie Christianæ*, oferintse y posantse baix sa disposició los poderosos elements de que pot disposar la Iglesia, axís pera 'l restabliment del poder temporal de la Santa Sede, com per altres

obras análogas; será difícil acabar ab l'egoisme y sortir del círculo estreto y mesquí de las miras humanas; y 'ls esforços fins heróichs de alguns particulars, donarán exíguos resultats; al pas que units tots y compactes, sobre tot no retrayentse 'ls influyents y 'ls que tenen bens de fortuna, se farián portentos y maravellas.»

Per reforsar, que no ho necessitan, las exhortacions del Sr. Bisbe d'Urgell, nos bastará citar l'exemple dels catòlics alemanys. Lo Centre, aquell Centre tan sàbiament organitzat per lo ilustre Windthorst, ¿cóm ha lograt tan estupendas batallas, obligant al mateix Bismarck á capitular y rendirse? Cóm? Formant una falange compacta y decidida al entorn de sos Bisbes, y tenint com á norma l'amor y la obediencia al Papa. Y no 's reunexen may los catòlics alemanys, tant en sos temples com en sos círcols, que no siga per proclamar ben alt la necessitat de la independència absoluta de la Santa Sede y reclamar la soberania territorial en lo modo y forma que 'l Papa vulga, que en açó catòlics hi ha que 's propassan volent senyalar solucions determinadas.

La qüestió romana es de interés vital per la Iglesia, y perçó aplaudím de veras al senyor Bisbe de Urgell que en son últim escrit l'ha tan magistralment tractada.

J. COLLELL, PBRE.

CONTRA 'L JOCH

Com mes aném, menos valém. Cada dia sembla que 's fa mes impossible la prohibició de jugar als jochs punits per la ley, que á nostre entendre, no per ésser senyaladament declarats ilícits, son mes perjudicials y de tristas conseqüencias que 'ls demás jochs que 's fan á la llum del dia y á la vista de tothom, tal volta essent de molta mes importancia que 'l de aquells lo giro que 's fa en los tinguts per lícits y no perillosos. Lo qui juga per passatemps y que no te infiltrat fins al moll dels ossos lo vici de jugar que absorbeix tots los sentits del qui n'está apoderat, sempre 's queda 'l mateix home prudent y sensat que no traspassa 'ls límits de lo racional y convenient, mentres que 'l que es jugador per essencia, per presencia y perpotencia, ó siga 'l jugador de ofici, es per demás que li prohibe-

xin de jugar á tal ó qual joch, perque sino pot jugar als prohibits, jugará al que primer se presente, com mes fort millor, encar que sigui á narissas, mentres se travessi forsa diner; y si no 'n pot organisar cap dels coneguts, fins será capás de inventarne pera lograr lo seu objecte de jugar, jugar sempre, de días y de nits, al sol, á la serena, ab caló y ab fret, sens pensar ab res mes que ab lo que té al davant, lo joch y 'ls diners; no li preguntéu res que puga exteriorisar-lo, distreu-relo de aquella, per ell principal feyna; ja no es de aquest mon, ni te dona, ni fills, ni pares, ni negoci, ni fam, ni set, ni res: no te mes que ganas de guanyar los diners de tothom, perque son afany es insaciable.

¿No 's busca al prohibir certs y determinats jochs lo fi moral d' evitar mals materials y morals al individu y á la societat? ¿Se logra aquest objectiu? Las ruínas, la miseria y las estafas que pot portar la malversació dels capitals que s' exposan al joch, tant s' exposan y 's perdan al joch de banca com al tresillo: no haventhi tassa en la quantitat que 's jogue, lo mateix te jugar-se un duro de un modo que de un altre. La desmoralisació, donchs que pot succehirsen per l' individu com per la societat que 'n sofreix las conseqüències, tan pot provenir de costums de garitos y cafetins ab jochs y flamenchs, ab sa retalla de pinxos, rateros, donas públicas, jugadors de ofici y de ventatja, etc., etc., com de circols mes ó menys aristocràtics, ahont hi dominan costums tan desmoralisadas y desvergonyidas com aquellas per mes que 's disfressen ab los ropatjes del senyorio, que 's tapen ab l' enlluernador capital, ab la moda, ab lo *chich*, ahont es moneda corrent y acceptada lo despéndres de la vida de familia, educada y cristiana, y lligarse ab llasos inmorals ab lo vici campant preferint á las costums sólidament catalanas, las parisencas. Allí 's juga descaradament, allí 's parla y s' obra, 's comenta y passa tot lo punit per las lleys divinas y humanas. ¿Quina diferencia trobéu donchs ab tot axó, axis entre 'l joch prohibit y 'l no prohibit, com entre 'l cafetín y garito de baxa má y 'l cafetín y garito del circol aristocràtic, mes que la sola forma?

Y apesar de tot se juga á tot arreu, menyspreuant las midas dictadas per l' autoritat. Per haver de donar aytals resultats, tant se valdria que no 's dictassen y 'n sortiria mes ben lliurat lo principi de la matexa autoritat. Y ara no 's crega que aboném las ideas defensadas per alguns periódichs de la Cort que ab tot y l' ésser tinguts per sérios no duptaren, no fa molt, en dexar anar la idea de la conveniència de reglamentar lo vici del joch com se feu ab altres vicis, procurant treure l' Estat tot lo such possible d' ell al considerarlo com altre mal necessari y explotarlo ab contribucions y gabelas, convertint á las poblacions treballadoras en altres Baden-Baden, Monte-Carlo, Aix les Bains, Cauterets, Bagneres de Luchon, Niza, Mónaco y tants y tants altres punts de banys (de butxaca) y mes que d' ayguas, de vins ab totes sas conseqüències.

Lo que voldríam es comensar, en axó com en tot, per las arrels fins abans que per la soca: feu desapareixer lo materialisme, lo sensualisme mes que lo realisme; moraliséu la societat per medi de la religió, de la educació, de la ilustració, del respecte, del amor, de tot lo espiritual ó humá, que á la fi es lo mateix, puix que lo materialisme imperant, res te de humá si la matexa paraula no es negació de son significat, y desapareixerán molts mals socials que deplorém y plorarém mes encara.

Hostes vinguéren que de casa 'ns traguéren. Axis podém dirho especialment los catalans, puix que molta part de la desmoralisació que 'ns creix, se deu á las costums exóticas, implantadas en nostra terra, aytals com los toros, lo flamenquisme, los cafés cantants y altres que tots sabém y lamentém; que han desterrat la vida de familia, lo ben entés honor, lo verdader respecte humá, las costums catalanas, senzillas y profitosas com lo rosari n' es una d' ellas.

Dictar bandos y lleys que no s' observan, que van mes per las brancas que no pas per las arrels del arbre corcat que 's vol extingir, es lletra morta y res mes. Anys há que 's fá axó y no dona resultat. Y veyeu si ho son de vellas las manyas y trapasseries dels jugadors empenyats en jugar á la sombra si no poden ferho en plena llum y llibertat, que per mostra y com á curiositat per finalisar aquest article, mostrarém una crida que 's feu pel batlle á Tarrassa, lo dia 26 de Desembre de 1637, del context de quin bando pot colegir-se que s' abusava de aytal vici, jugant los días feyners en menyspreu del treball, y que de no poguerse jugar á la vista de tothom, s' amagavan, com ara, los jugadors que no podían abstenirse d' entregarse á aquest vici, per privat que fos. Diu axis:

«Ara hojats queus notifican y fan a saber de part del honorable Barthomeu Llonch per la Sacra Cathólica y real Mag.^t balle de la vila y terme del Castell de Tarrassa que desta hora al deuant noy haje ninguna persona que gose ni presumesca ningun dia de feyna jugar a ningun genero de joch sino es a pilota (1) sots pena de tres lliures per quiscu y quiscuna vegada seran trobats jugant aplicadora dita pena lo ters al acusador laltre a la obra de la Isglesia (2) y laltre al dit honorable batlle y en la matexa pena insidescan los que en llurs cases tindran y permetran dits jochs aplicadora en lo modo sobre dit.

»Item com lo jugar en lloch escondit sie de gran dany y per rahó de dits jochs se cometan grans delictas que si se juga en lloch public se guardan dits delictas. Per so dit honorable balle diu prohibeix y mana sots la matexa pena aplicadora en lo modo sobredit que desta hora al deuant no gose ni presumesca

(1) Axis se procurava treure bon partit del joch, fomentant un joch gimnástich, com á tal, bo pel cos.

(2) Continuava allavors encara, la edificació de la magnífica Ex-Colegiata de Tarrassa que 's comensá á construir al 1560 y fou consagrada al 1617.

ninguna persona en los dies de festa en los quals no está prohibit lo jugar en ningun lloch de la present vila ni territori de ella sino es en la plaça publica y major y en las parrochias del present terme en las plaças de aquellas y no en altre part y en la matexa pena insidescan los qui en llurs cases permetran dits jochs y guartsí qui guardar sia que amor ni gracia non haurá.»

J. SOLER Y PALET.

TROBALLA INTERESSANT

Atrafegat dias passats regirant papers vells y pergamíns de una antiga casa d' aquesta vila, me sobtá agradablement un quadern manuscrit, plé d' esmenas y afegits y ab alguns fulls esquexats, que á primera impressió ja feya olor d' ésser troballa que valia la pena. La curiositat y l' esperit de investigació que en aquells moments me dominava, me portá á fixarme en lo contingut del esmentat quadern. Poch tinguí que llegir pera convéncem que 's tractava de una obra original importantíssima, y 'm dolia no conèixer lo nom del seu autor, la fetxa en que fou escrita y lo títol que portava; si be lo que 'm dolia mes era que no tingués tots los fulls y que alguns dels que tenia no fossen sencers.

No 'm vaig desanimar per axó. Posat apart que fou lo quadern, la tasca se 'm feu mes agradosa y al cap de poca estona tinguí la sort de descobrir tot lo que necessitava. Uns fulls esbarriats manuscrits me vingueren á las mans, y anantlos posant en orde vegí que 'l primer duya lo següent títol: *Apéndice en que para la mayor ilustración de la doctrina que hemos establecido en nuestro Tratado de la Soberanía, se refuta la de M. Nicolás Spedalieri Siciliano en su libro P.º de su obra intitulada DIRITTI dell' Uomo*. La lletra era la matexa del altre quadern, l' estil era igual, al fi del *Apéndice* deya GASPAR LLAUGER, PBRO., y no era, donchs, dúptós que qui havia escrit aqueix *apéndice* era l' autor de lo contingut en aquell quadern, lo qual no era altre cosa que un *Tratado de la Soberanía*.

Efectivament aqueixa es la materia de que tracta lo manuscrit trobat per mí; y satisfet y encoratjat per la troballa, vaig dedicarme á averiguar en quina fetxa fou escrita la obra citada y qui era aquell Gaspar Llauger, son autor. En lo comensament del *Apéndice* se diu que fou estampada en Asis en 1791 l' obra de Spedalieri; y l' escrit de dit *Apéndice* está fet en las planas blancas de uns impresos que portan la inscripció que vaig á copiar: «Funciones de religión y de letras que el Seminario episcopal de Barcelona consagra al angélico Doctor S. Tomás de Aquino desde el día 4 hasta el 12 de Mayo de 1796.» Es de creure, donchs, que la repetida obra del Dr. Llauger seria escrita en la darrera desena del segle passat, que era quan lo Dr. Llauger se trobava en la plenitut de sas facultats mentals.

No á la babalá he anomenat *doctor* al sabi prebere canetench. Tinch á la vista una relació de mérits impresa, en la qual se consigna en una nota, que es còpia de la original que s' arxivá en la Secretaría de la Cambr de Gracia y Justicia y Real Patronat dels Regnes de la Corona de Aragó, certificantho lo Secretari de S. M. á 14 de Juny de 1777; y en aqueixa relació de mérits se diu que 'l prebere Llauger tenia alashoras 28 anys; que després de haver estudiat lletres humanas, cursá filosofia en lo Seminari tridentí de Barcelona; que per espay de quatre anys estudiá la Teologia escolástica per la *Summa* de Sant Tomás, ab tals progressos que meresqué defensar públicas conclusions d' exa facultat ab general aplauso; que fou elegit president de la conferencia de filosofia, cumplint son encárrech ab notoria utilitat dels académichs; que fou mestre en arts, llicenciat y doctor en sagrada Teologia per la Uñiversitat de Orihuela ab tots los honors que 's conferexen als més benemérits; que per sos mérits extraordinaris fou elegit catedràtich de filosofia en lo referit Seminari, qual cátedra regentá per espay de molts anys, etc., etc. De modo que si á la edat de 28 anys arribava tan amunt la sapiencia del Dr. Llauger, clar está que als 45 anys, propositantse escriure una obra de molta volada, havia d' ésser aquesta verament substanciosa.

Personas de més criteri que jo podrian judicarla, si fos possible la sua publicació; pero á fi de que 's veja quelcóm de sa factura, traslladaré aquí 'ls títols dels capítols que están sencers:—II Entre la Sociedad y los individuos, ni los individuos ni sus concursos ó contratos pueden causar la autoridad.—III La soberanía de ningún modo existe en la nación.—IV El único principio productivo de toda autoridad es esencialmente un sér superior al hombre.—V Toda autoridad viene esencialmente, únicamente é inmediatamente de Dios.—VI Consecuencias del capítulo antecedente.—VII Del establecimiento de la Autoridad.—VII De los efectos de la autoridad: derechos del Soberano.» Aquexos son los títols de tot lo que hi há sencer. L' *Apéndice* es enter; no n' hi manca ni una plana.

Per tot lo apuntat entench que la troballa es digna de donarla á conèixer als erudits, y per axó he borronejat aqueixas ratllas pera LA VEU DE CATALUNYA, sens perjudici de dedicarme un altre dia á biografíar destingudament al Dr. Gaspar Llauger y Carnesoltas, nat á Canet de Mar als 6 de Janer de 1750.

CLAUDI OMAR Y BARRERA.

Canet de Mar, Febrer de 1892.

CÁNTICH DE MOISÉS

Iste Deus meus, et glorificaho eum.
(Exodi, 15).

Alabém al Senyor, cantémli alhora
que avuy nos ha mostrat clara y patentia

lo brill de sa grandesa y de sa gloria.
Genet y brau corcer han tingut suara
per mortalla y fossar onas rogenças.
Lo Senyor es ma forsa en aquest dia
y eternament tindrà mas alabansas.
qu' ell ha sigut mon Salvador invicte.
Eix es mon Deu á qui mos llabis pregan,
lo Deu de mos passats que mon cor colra.
Com valerós capdill de forsa hercúlea
s' es presentat avuy davant ma vista,
son nom omnipotent, tots los seus carros
á Faraon li arrenca, y sas hosts fortas
en l' abim de la mar ha sepultadas;
sos mellors capitans lo fons cercaren
del mar Roig, com s' enfonsa grossa pedra
per no tornar may mes á exi' á flor d' aygua.
Ta destra avuy, Senyor, hem vist que es forta,
puix que de mort als enemichs feria
y ab l' esclat de grandesa de ta gloria
á tos contraris has vengut per sempre,
y al devallar ta cólera divina
los ha abrusat á tots, com débil palla
que 'l foch ardent l' ha convertit en cendra.

Al buf de ton furor, las ayguas totas
á un cantó s' arrambaren com montanyas
l' onada joguínosa que may para
á ton voler se deturá tranquila
y 'l fons del mar, á un sol mot teu, pujava
convertit en polsosa carretera
per fugir del traydor que 'ns perseguia.
Y l' enemich ha dit:—Ja sas petjadas
podré seguir y 'ls copsaré ben prompte,
ab lo botí de guerra faré meas
sas riquesas sens fi, y de mon ánima
la set apagaré que 'l cor me xucla,
y de la véyna despullant mon glavi
tots un á un los llevaré la vida.
Bufá de nou ton esperit de furia
y 'l mar se torná á omplir de platja á platja
dragantlos en son fons, al que 'ns seguien
com esquinsall de plom se precipita
al fons del mar d' escumajanta onada.
¿Qui ab tú, entre 'ls forts, Senyor, pot compararse?
¿Qui á tú, semblant en santedat insigne,
terrible y digne d' alabansa eterna,
obrador de prodigis y miracles?
Extengueres ta má y á tots la terra
los dragá dins son sí per may exirne.
Y tú llavors, tot fet misericordia,
te feres lo capdill del nostre poble
que un jorn vas redimir y vas guiarlo
ab fort poder á ta maysó sagrada.
S' axecaren los pobles y furiosos
de ta misericordia feyan mofa;
los Filisteus plens de dolors intensos
se revolcavan en angunia y febre;
tots los prínceps d' Edom se confonían,
los robustos de Moab tremolejaren
y tots los habitants de Canaan foren
presos d' espant que 'ls hi glassá las venas.

Caygā sobre ells, Senyor, tota la cólera

que ton bras tan potent puga enviárloshi
queden tots ells erts y quiets com pedras
mentres que passa ¡oh Senyor meu! ton poble,
ton poble qu' es tot teu perque t' estima;
es montanya sagrada de ta herencia
y en ella tinga sempiterna estada.
En Sion ¡oh Senyor! tens lo santuari
que han construít tas mans que tot ho poden,
allí 'l Senyor hi regnarà á tot hora,
tot una eternitat y mes encara.
Puix á Faraon que cavalcant volia
passar la mar ab carros y quadrigas
y peons y genets, sa forta destra
després d' haver passat lo fidel poble
feu engolfar la mar, y revolcantse
al llot fangós, precipitá l' exércit.
Mes als fills d' Israel que son nom colran
nos ha obert pas axut entre las ayguas.
Perçó, Senyor, lo cántich d' aquest dia
es sols de gratitut y d' alabansa.

LLUIS TINTORÉ MERCADER.

NOTA ARTÍSTICA

La setmana passada se 'ns quedá al tinter; avuy en cambi será doble y axís los comptes serán justos.

Lo senyor Soler de las Casas continua exposant cementiris. L' herba, las flors, las creus, la tápia, la esglesieta, tot, lo que caracteriza los fossars de nostra montanya, l' enamora. Tot ú observa, estudia y pinta ab gust, y fins se recreya en trobarhi efecte. Los que ara ha exposat no li han sortit prou caracterisats ni expresius, perquè l' espectador ne comprenga la intenció. A la manera d' un celebrat pintor francés, ab un mateix assumpto, ha volgut impresionar doblement, sense lograrho en absolut. Ni 'l bateig y l' enterro, ni la llum, ni la vegetació, ofereixen prou contrast pera expressar la primavera y la tardor, l' hora del sol y la de la posta, un idili y una elegia. Ab tot, y pintat ab lo garbo d' un naturalista convensut, hi ha en aquests quadros fragments tan notables com los tous de l' herba, los fondos, la perspectiva total y los cels, de molta transparencia.

Un estudi d' una renglera de nínxos, ben ajustat, y uns apuntes miniaturats d' un camp de blat y d' un prat, fermes d' execució y de tons calents, nos ha en-senyat, además, lo senyor Soler de las Casas.

Lo jove pintor senyor Mestres dexant per un moment, creyém, l' estudi del natural, ha pintat un quadro fill de la imaginació en lo que brillan també sas disposicions. Representa lo somni del Dr. Faust y sa composició te quelcom de decorativa; divent senyalarse per mes treballat, pictoricament, l' efecte de la llum sobre la testa del alquimista, y aquesta per lo seu modelat.

Los quadrets de género del conegut pintor senyor

J. M. Tamburini resultan casi sempre fins de tò y presentan una execució delicada pero s' hi troba certa fredor, cert encantament. La gitaneta que ha exposat, ab tot y tenir bon xich de qualitat, no 'ns ha fet variar la impressió.

Nombrosa es la colecció de quadros y estudis que ha ensenyat lo señor Junyent, pero es tal la varietat d' assumptos y estils que interpreta, que per ara 's fá difícil sapiguer d' ahont vé y predir ahont vá. Lo millor, en conjunt, es un parell de paisatges.

També lo senyor Sans y Castaño exposá várias obras, entre ellas alguns retratos, pero la que demostra mes avens y més disposició, dat lo tractament del desnú, es la que representa un cassador primitiu.

Un Sagrat cor de Jesús, poch sentit pero ben pintat per en Joan Baixas, y del que cal remarcar la expressió de la cara y lo modelat de las carns; dos estudis de camps de fajol, sense firma, pero que descubreixen, per lo justos, la mà d' en Pinós; un paisatge d' en J. O. Neille, dos quadrets de 'n Durán y un joch de tapisos decoratius (imitació) que tan per lo carácter de llurs composicions com per sa tonalitat, acreditan una vegada mes al senyor Codina Langlin d' especialista molt superior, completan las novetats pictóricas vistas, des de quinze dias, en la Sala de can Parés.

En la matexa hi hem vist, y acabem, tres bustos de terra cuyta; l' un d' una noyeta, expressiu, tot vivor, com modelat per l' Arnau; y 'ls altres, lo retrato d' un senyor, d' efecte sobri, y un titolat «La baronesa» de tirat senzill y graciós y al que ha donat certs ayres de Lluís XV son autor lo senyor Font.

Des de mitjans de la setmana passada conta Barcelona ab dos establiments mes dedicats á la Exposició y venda d' objectes d' art, que merexen visitarse. L' un s' ha instalat en los baxos d' una casa del carrer de Fontalla y conté duas seccions, la d' exposició y la de vendas ó subastas. En la primera hi vegérem gran nombre de quadros, firmats per nostres mes reputats artistes, y entre ells cridaren principalment nostra atenció, per menos corrents, los dels senyors Roman Rivera y Mas y Fondevila; y en la segona hi vegérem mes quadros, casi tots sense importancia, alguna escultura, várias copias de museus, mobles y objectes decoratius mes ó menos nous, mes ó menos autentichs, mes ó menos artistichs y de mes ó menos bon gust.

Los visitants, á mes d' axó, 's fixan en la decoració del local, que ha dirigit D. Ramon Padró. Aquest artista al donar carácter al decorat s' ha presentat molt mes sobri que altrás vegadas. Sa riquesa consisteix en un fris esgrafiá que corre per l' alt de las parets y desenrotlla un motiu senzill que lliga de tant en tant uns medallons ab los retratos d' alguns artistes de fama universal, en uns *velariums*, tapant lo sostre, ahont ha pintat alegorias de Roma, París, Berlín, Madrid y altres ciutats que donan culto predilecte á las bellas arts, y en gran abundó de plantas naturals. Al

de fora, unas tarjas, ab retols y mostres dels objectes que ven la casa, imitant los treballs de ferro é incrustacions d' Eibar, adornan la fatxada.

De dia la falta de llum perjudica 'ls quadros (apenas poden apreciarse) y fa que 'ls objectes y demás exposat lluhesca poch, pero de nit, la lluminaria eléctrica verdaderament espléndida, atrau la gent cap aquell lloch que hostatja á un temps l' art y l' comers y s' ha titolat «Gran Salón de Ventas.»

L' altre establiment á que havém aludit no es tant important com á *continent* pero sí pel contingut. En ell lluheix tot son valer una industria artística que 'ls senyors Oliva y Martí han portat á un grau de perfecció, que envejarian molts especialistas extranjeros. Aquesta industria no es altre que la de la reproducció de objectes y obras d' art, é imitació de tota classe de materials. La decoració senzilla d' aquesta botiga, vehina de la Fonda de las Quatre Naciones, s' ha fet ab elements de la casa. Los artessonats, las columnas, las cartelas, los pedestals, cadiras, etc., que 's veuen y tocan y semblan fusta, rejolas, marbre, metall, *faience*, etc., son de per riure. Exposats, ab cert desorde ordenat, hi ha gran varietat d' objectes. Bustos y figuras imitació dels bronzos Barberienne, altres imitant *scavos*, arquetas, cristos, triptichs, marfils, porcellanas, varis metalls, antichs, moderns, tot se veu reproduhit ab una perfecció y veritat qu' encanta: essent també molt d' aplaudir la selecció que 'ls Srs. Oliva y Martí fan dels modelos, puix los acredita de conxexors y de molt bon gust. En la impossibilitat de citar lo que constitueix la exposició, puix caldria ferho ab tot, dirém que hi hem vist lo grupo d' escolanets de l' Arnau titolat *Ave Maria*, que talment sembla un bronzo, y duas testas policromas, imitació de la velluria, ahont los arqueólechs hi tenen que véure; tants son los detalls y tanta la qualitat.

La matexa casa representa y te exposats molts exemplars de la fàbrica de Valencia que imita 'ls plats y amforas Alcóra ab reflexos metálichs, completant així la colecció de reproduccions artistichs que tant aplaudexen y admiran los inteligents.

Un amic que havia visitat l' establiment dels senyors Oliva y Martí la nit de sa inauguració, me deya: «Vaig rebre igual impressió que si 'm trobés en la sala d' un museu de reproduccions, ab la ventatja de sentir la ilusió dels originals.» Li donám la rahó.»

J. C. y R.

MOVIMENT REGIONALISTA

Divendres, festivitat de la Anunciació de la Mare de Deu, en la ciutat de Manresa, y en lo saló del Consistori de la Casa de aquella ciutat, començá las sevas sessions la primera Assamblea general que celebra la «Unió Catalanista.»

* En los tres días que tindrà de durada's discutirán y votarán las conclusiones del *Proyecto de Bases para la organización regional Catalana*, axí com las esmenas á las matexas presentadas pels Delegats de «La Unió.» També forma part del programa de la Assamblea una sessió en que parlarán del citat *Proyecto*, en son aspecte polítich, económic, etc., los senyors D. Angel Guimerá, D. Ferrán Alsina, D. Joan Permanyer, don Ramon Picó, D. Pere Aldavert, y algun mes. En la sessió final los Delegats eligirán lo nou President de la «Unió.»

Nostre setmanari está representat en la Assamblea, y, per tant, donarém compte del acte celebrat, en lo nombre vinent si á Deu plau.

Diumenge passat se celebrá en nostre Seminari Conciliar una lluhida vellada en honor á Sant Tomàs de Aquino donada per los seminaristas. En ella nostra llengua hi tingué lloch preferent. Hi llegiren discursos los joves seminaristas Vila y Camprubí, encarregantse de la part literaria los Srs. Girbau, Pagés (Domingo) y Colominas que feren assaborir al nombrós auditori escullidas poesias. Amenisaren l'acte variassas pessas de música entre ellas una Ave María original del seminarista D. Pere Calvet, cantada per lo tenor Joseph Pascual estudiant de dit Seminari.

De nostre company *Lo Somalenti*, de Reus:

«Fins á França comensan ja á estarne tips de la centralisació. Avuy s'hi discuteix la reforma d'una lley relativa á las Universitats, per la qual se'n van á crear algunas de regionals, y á propòsit d'aquesta discussió, llegim en un periódich tan acreditat y tan poch federalista com *Le Temps*:

«La véritable malaltia d'aquest pays es la passió de la unitat, que s'ha convertit en passió de la uniformitat. Una provincia nivellada com una platja d'arena; al mitj un París monstruós, esponja insaciable ahont venen á condensarse totas las ambicions y tots los talents. ¿Es aquest un régimen favorable á la potencia vital de la raça francesa? Pera fer una reacció contra aquest régimen que atrofia l'cos y congestiona l'cap del pays no hi ha cap mes remey que la creació á provincias d'altra cosa que petits grans d'arena, es á dir, de centres d'atracció bastant considerables y bastant vius pera contrapesar aquesta atracció de París.»

Lo respectable publicista Mr. Jules Simon, diu en lo mateix número d'aquest periódich:

«També jo vull que tots siám francesos, mes no'm sab greu que aquestos francesos sián al mateix temps gascons ó bretons... Per ma part trobo un gran plaer en sentirme breton fins á la punta de las ungles y en sentir la Bretanya en Descartes, La Mennais y Chateaubriand com sento á Burdeos llegint á Montaigne. M'agrada estudiarlos á casa seva y trobar son esperit en los llochs ahont han viscut y entre ls representants de

la seva raça. D'aquests genis s'ha format lo geni francés: cada una d'aquestas originalitats li ha dut son present y ha contribuít á fer la originalitat francesa. No la vull aqueixa unitat composta d'unitats idénticas ahont tot se dona á la professió y res al ideal. Jo no hi regonech la França. Si aquest es l'objectiu vers lo qual se'ns porta, declaro de bon grat que m'hi oposo ab totas mas forsas.»

Hem rebut aquesta setmana la agradable visita de *La Cigala d'Or*, periódich montpellerí que, redactat en la llengua de la terra, predica y escampa, saviament dirigit per n'Albert Arnavielle, las aspiracions regionalistas.

D'aquest brau company de causa, traduhim lo següent bon exemple, que Deu volgués fos imitat en nostra terra.

«Lo *Rouèrgue*, aquella terra rúfola que ha sigut sempre—qualitat dels payssos montanyosos—tan fidel á sa vella parla; lo *Rouèrgue* que conta per devanter dels felibres al rector Peyrat, lo cantayre de los *Quatre Sasous*; lo *Rouèrgue*, ahont nostre excelent confrare Antoni Villiers ha sembrat des de fa temps la bona llevar felibrenca, lo *Rouèrgue* acaba de revelarnos un nou felibre de cap de brot y que farà parlar d'ell. Es aquest lo sacerdot Justí Bessou, rector de Sant Andreu, autor d'un grán poema *Dal brès á la toumbo*, que hem llegit ab goig imponderable.

Célebre ja en son pays, lo sacerdot felibre Bessou veurá l'seu renóm axamplarse per tot lo Mitgdià. Poeta de raça, sa obra es verdaderament notable.

Mes no solament los capellans fan homenatge á nostra llengua: també s'hi posan nostres bisbes.»

Aquí ve la copia d'una hermosa carta que ha enviat á Mossen Peyrat lo Sr. Arquebisbe de Rodez y de Vabres, Mgr. Ernest Bouret, escrita en llenguadocià. D'ella traduhim eix parrafet:

«Vos trameto, donchs, la enhorabona mes afectuosa. Y per donáusela he volgut usar la llengua de ma juvenesa y de mon pays. No es tant aprimorada com la vostra, pero'm sap bo parlar un xich ab un home que parla tant be l'seu, mon patués, meytat auvernés y del alt llenguadoch. L'aprenquí en lo bressol, y no l'oblidaré, ajudant Deu, fins á la tomba.»

Aquí ahont la llengua maternal es, gracias á Deu molt mes viva ¿podríam citar-ne gayres d'aquests nobles exemples?

En lo círcol dit *La Granada*, de Gracia's celebrá, dissapte del'altra setmana una vellada, en que á petició de la Junta d'aquella associació, prengué part la «Associació de Propaganda Catalanista». Segons llegim no haurá sigut infructuosa per la propagació de nostras ideas la anada de la Associació de propaganda, puix axís las poesias que hi llegiren los senyors Muntanyola, Fuster, Riera y Vila, com y principalment lo discurs que hi pronunciá l'ferm y actiu propagandis-

ta don Antoni Sunyol, obtingueren la simpatia y aplauso de la atapahida concurrencia.

Ja que en la Junta de *La Granada* hi figuren distingits companys nostres de idees, esperám que fructificará exa bona llevor.

En lo saló de Juntas de la Lliga de Catalunya se reuniren un bon nombre de presidents d'associacions y de periódichs catalanistas, á fi de tractar de la organització de la Assamblea Catalanista que s'está celebrant ja á Manresa. Tots los reunits se mostraren d'acort en llevar de dita Assamblea tot ressabi de parlamentarisme.

La setmana passada y ab motiu del benefici del actor senyor Pinós, s'estrenáren en lo Teatre Catalá (Romea) un monólech y una pessa en un acte. Lo monólech vol presentar lo tipo d'un memorialista, pero la relació, ab tot y alguns xistes, se fa pesada y acaba d'una manera que no demostra gayre bon gust en l'autor, lo Sr. Marxuach; y la pessa titulada «Governador, 4 bis» es un enfilall d'escenas sense solta que són autor lo Sr. Pons ha fet molt antipáticas per la porqueria que hi ha barrejat.

També en lo Teatre Calvo-Vico, y la matexa nit del estreno de «¡Fratricida!», s'estrená una pessa, «Contrabando», de la que nostre company lo Sr. J. V. no volgué dirne res, perque es d'aquellas que put d'una hora lluny.

No compreném com las empresas admeten y dexan representar semblants bestiesas. Abans lo públich concorrent al teatre catalá esperava la comedieta ó saynete final ab gust, puix se feya un panxó de riure ab los quadrets y tipos de casa que veyá y 'ls acudits sans y las relacions frescas y xistosas que sentia, mes des de algun temps molta gent se'n va al acabarse 'l drama ó comedia, per por de que al axecarse novament lo teló, sembla de vegadas que destapen un femer.

En la Junta general extraordinaria que 'ls socis del *Foment catalanista* celebraren lo dia 13 del corrent, fou nombrat per unanimitat President honorari don Narcís Verdager y Callís. En la matexa sessió quedá constituída la Junta de Govern de la manera següent: President, D. Francisco Flos y Calcat; Vice-president, don Lluís Marsans; Secretari 1.er, D. Domingo Corominas y Plá; Secretari 2.^{on}, D. Joseph Mallofré; Tresorer, D. Joan Solé; Comptador, D. Enrich Ciurana; Bibliotecari, D. Anton Pubill; Delegats, D. J. Manel Ximeno, D. Pau Bartolí, D. Joseph Vilar, D. Joseph Martí y D. Joseph Juliá.

Lo Jurat calificador del Certámen del «Centre de Lectura» de Reus ha donat son veredict. Las composicions premiadas son las següents:

Núm. 183. L' Amor.—Respecte.—Núm. 99. Comentario del general Prim.—*Sans peur et sans reproche*.—Núm. 163. Prim á Méjich.—*Quizás ahora se hace justicia á los hombres*.—Núm. 53. A Prim.—*Sol de gloria*.—Núm. 85. Prim en los Castillejos.—*Moriamur et in media arma ruamus*.—Núm. 292. La nau *Il à comme la mer, etc.*—Núm. 83. Joch de pilota.—Novela.—Núm. 244. Rosa mística.—*Montblanch*.—Núm. 213. Estudi económic social.—*En el equilibrio de las fuerzas*.—Núm. 291. ¡Oydá!—*Soyez simples avec art*.—Núm. 313. Lo fill del sol.—*¡Salut!*—Núm. 195. Catalunya treballant.—*Labor prima virtus*.—Núm. 168. Lo treball.—*Labor omnia vincit*.—Núm. 374. Evolució de la literatura dramática catalana.—*Nacionalidad y Regionalismo*.—Núm. 24. Girona.—1809.—Núm. 141. Estiuhet de Sant Martí.—Filosofia.—Núm. 45. Segimón.—*Sanch per sanch*.—Núm. 159. Encantos y desencantos.—*No hay en el mundo altura, etc.*—Núm. 170. La dissecació.—*Ultra tumba*.—Núm. 167. El alma del mundo.—*La existencia es un deber*.—Núm. 182. Estudio critico sobre la Edad Media.—*La humanidad camina siempre hácia el progreso*.

S'está assajant en lo teatre catalá de Romea, un drama en tres actes titolat *Barba-Roja*, original de D. Frederich Soler, y una comedia en tres actes titulada *Lo cos del delict*, original de D. M. Figuerola Aldrofeu.

Segons *La Dépêche tunisienne* s tracta de fer una ópera de la *Rèyno Jano*, de Frederich Mistral, encarregantse de la música lo compositor Mascagni, autor de *Cavalleria Rusticana*.

CORREU NACIONAL

La situació no s'ha millorat ni poch ni molt. Los valors van baxant y 'ls cambis ab l'extranjer pujant, de lo qual están desconsolats los industrials y comerciants. Prou demanan un remey prompte y eficaç al govern; mes aquest no 'l troba per ahont lo busca, y no vol buscarlo ahont es.

Davant d'aquesta situació, los socis de la Unió Mercantil de Madrid acordaren fer una gran manifestació pera imposarse al govern. Y acceptada en principi la idea d'una manifestació, s'ha topat ab dificultats pera realisarla.

En efecte, En Cánovas ha vist—sense necessitat de llucarhi molt—que qui mou als senyors de la Unió Mercantil son los de sempre, los lliurecambistas y sagastíns, y que la tal manifestació, cas de ferse, resultaria ó antiministerial, ó lo que es pitjor, antidinástica. Lo primer plan consistia en passar tots los manifestants per davant del Palau d'Orient; pero axó no ho acceptaren los que tenen interessos de partit á defen-

sar, es á dir, los que tenen esperansa de haver lo poder quan se 'n cansen los conservadors.

Aquests, donchs, proposaren una professió cívica que desfilés per davant del Congrés. Pero En Cánovas feu significar als tals que no seria permesa una manifestació al ayre lliure; que podían pensar una manera menos comprometedora de realisar sa protesta.

¡Y aquí de la inventiva! S' ha parlat d' un meeting en un local espayós; pero s' ha rebutjat aquesta forma de protesta, tant perque podia succehir que nó hi hagués gayre gent, com perque aquestas reunions, si no es lo pays qui las mou, per grans que resulten demostren la pobresa de recursos dels que las organisan.

Descartadas las ideas de manifestació pública y de reunió magna, s' ha pensat en protestar de la inercia ó apatia del govern pels interessos económichs del pays, ab un tancament general de botigas y magatzéms; un dia de festa. Pero aquesta idea ofereix lo perill de que no sían tots los que la seguescan, y 'ls protestants tingan pena de dany y pena de sentit; además de que, un dia de vaga del comers de Madrid no es pas prou pera fer trontollar la nació...

Altres han proposat que tots los adherits á la protesta usen un distintiu: un llasset, una agulla en la corbata, una escarapela al barret... Los que tal proposan no dubtan de que aquesta manifestació que 'l govern no podria privar, fora capassa de moure la revolució, perque una idea per l' estil produhi la de França de la passada centuria. Lo mal es que axó resulta un xich estantís: no 'n van poch ni gayre d' atrasats los comerciants madrilenys! De cent anys en darrera ¿quí se 'n recorda?

Pero, encara 'ns ha sortit un grupo mes tocatardá, aficionat gayre be á la prehistoria: los que proposan que tots los adherits á la protesta contra la apatia del govern per la crisi actual, en un dia determinat vajan á dexas sa tarjeta á casa de... de... ¿de qui dirían? No ho endevinarán, no, si no ho han llegit: donchs, á casa d' En Castelar!

Aquest plan gayre be es quelcom de Folklore: nos recorda un remey popular infalible pera curar lo mal de caxal. S' agafa un grill mort y ben sech, y 'l pacient se 'l fica á la butxaca esquerra si te 'l dolor á la dreta.

Mentres tant la protesta no 's fa, ni hi ha crisi per mes que se 'n parle, y 's votan los crédits á favor dels jornaleros andalusos perjudicats per las plujas, com temps arrera se 'n votaren á favor dels aragonesos perjudicats per l' axut.

A darrera hora sabém que 'l ministre d' Estat no vol fer la mes petita economia en son departament, y que En Cánovas li dona la rahó, perque no es cosa de que Espanya 's presente davant dels demás Estats fent un paper que desdiga de sa brillantor històrica.

Res, están decidits á anar al Hospici en cotxe.

JORDI.

EXTRANJER

Ha quedat arreglada la qüestió anomenada dels fondos güelfos entre 'l duch de Cumberland y 'l rey de Prussia. Los bens confiscats al rey d' Hannover en 1866 han sigut tornats al successor del rey Jordi, pretendent de la corona, mediant la renuncia d' aquest á tots sos drets hereditaris. Per aquest cantó l' Emperador de Alemanya ha estat de sort.

Pero ja no ho ha estat tant ab la qüestió de la llei escolar.

En efecte, en lo concell de ministres celebrat á Berlin lo dia 18, á pesar de no estar comprés en l' orde del dia lo projecte de llei en qüestió, l' Emperador ne surti á parlar dihent que no li agradava una llei que sols satisfeya als partits extrems, y que era precis retirar dit projecte. Al sentir axó 'l comte de Zedlitz se retirá de la sala y redactá sa dimissió de ministre. Lo general de Caprivi presentá las sevas de canceller del imperi, ministre d' Estat y president del concell de Prussia... y l' Emperador, per consell dels metjes, se 'n aná á Hubertusstock ahont ha de passar un més per motius de salut, dexant l' imperi en plena crisi.

Y passen dias y dias, y la crisi no 's resol: ¿Que hi fá l' Emperador en la soletat d' Hubertusstock? Heus aquí lo que 's preguntan á Berlin, sense que ningú conteste d' una manera satisfactoria. Y mentres tant, las malas llenguas fan de las sevas; s' ha parlat de que Guillem II no está en situació d' ocupar-se dels assumptos públichs; de que será precisa una regència del príncep Enrich, en qual cas lo príncep de Bismarck tornaria á ésser canceller... fins s' ha dit que Guillem II havia tingut un atach de bojeria per efecte del mal d' orella que fa temps que pateix.

Lo cert y positiu es, que la llei escolar que era una especie de tranzacció ab lo partit católich, y en virtut de la qual los católichs de Prussia havian votat las lleis presentadas pel govern, aquesta llei queda retirada y enganyat un partit fort y vigorós, que representa una part importantíssima del pays.

Mentres la crisi estiga per resoldre á causa de la malaltia de Guillem II, la incertitut que regna á Berlin y en tot l' imperi no la fan desapareixer noticias mes ó méno tranquilisadoras com la de que 'l general de Caprivi no 's mou de la cancelleria alemanya. No hi ha dupte de que 'l príncep de Bismarck es popular á Alemanya, y que, cas d' ésser certa la impossibilitat del Emperador y la regència del príncep Enrich de Prussia la cancelleria tornaria á anar en mans del retirat de Friedrichsruh. Y d' aquí un cambi importantíssim en la política imperial ¡Qui sab si 'n patiria la triple aliansa y tot, donat lo parer del excanceller, de que coste lo que coste, s' han de fer las paus ab la Russia!

Y una proba de la simpatia que 'l poble alemany conserva pel príncep de Bismarck la tenim en la ma-

nifestació que Berlin y altres grans ciutats d' Alemanya preparen pera 'l dia primer d' Abril vinent, diada del ex-canceller qu' enguany celebra son 77 aniversari. De per tot arreu s' enviarán comissions á Friedrichsruh, pera donar una proba patent de que la Alemanya no oblida sos serveys.

Quina manera mes temible tenen los pobles fidels de desitjar la salut á sos molt estimats soberans.

REQUESENS.

DIETARI DEL PRINCIPAT

La diada de Sant Joseph se celebrá esplendidament en tota Catalunya, demostrantse que en ella creix cada dia la tradicional devoció al gloriós patriarca.

A Barcelona en casi todas las iglesias se celebraren en honor de Sant Joseph magníficas funcions sumament concorregudas. Moltes societats católicas celebraren lluhidas vetlladas. Entre ellas plaunos citar la que tigué lloch en la Joventut Catòlica. En aquesta fou notable 'l discurs del president Dr. don Joan de Deu Trias y Giró tractant ab criteri resolt y profundo la qüestió obrera.

Lo Sr. Modolell propietari de Sant Just Desvern, ha cedit per nostre naxent Museu Arqueològich, ab una generositat digna d'elogi, un mosaich romà trobat fa alguns anys en sa propietat, pel que li havia fet proposicions de compra un negociant extranjer. Lo mosaich es ben conservat y son dibuix está compost ab quatre colors. Demá començarà sa extracció y traslado, y acabat se farán algunas excavacions en lo lloch ahont se trobá, per haverhi descobert alguns ossos y tégulas, indicis de la existencia de sepulturas romanas.

També han començat, baix la direcció del arquitecte Municipal Sr. Falqués, los treballs de trasllat al citat museu, del mosaich procedent de la antiga església de Sant Miquel que 's trobá abandonat en los baxos de casa la ciutat, y dels restos d' uns banys árabes trobats al reconstruir una casa del carrer dels Banys Nous, que gratuïtament ha cedit llur propietari.

Ara s' ha proposat al Ajuntament y s' están fent las gestions pera adquirir lo celebrat mosaich procedent d' Ampurias, titolat «Triomf d' Efígenia.» Molt nos plauria que la Corporació Municipal instigada per la Junta de Museus fes un esforç pera no dexar escapar aquesta joia arqueològica escepcional, que qualsevol Museu extranjer pendria á mans besadas y á qualsevol preu.

Igualment cridám la atenció sobre la adquisició de gran nombre de Ampuritanas, montadas en un collaret y agullas de pit, y altres objectes de valor arqueològich, de la matexa procedencia, que si no 's fa 'l cap viu passarán la frontera mes aviat del que sembla.

Ahí degué embarcarse, de retorn á Guanabacoa, després d' haver passat tres dias entre nosaltres, lo

Rvnt. Pare Muntadas, escolapi y convensut regionalista que, tant aquí com entre la colonia catalana de la isla de Cuba, conta ab grans simpatias.

Retallám de nostre company L' Oloti:

«Havém tingut lo gust de veure en la imprenta de Narcís Planadevall un acabadíssim dibuix alegòrich executat per nostre amic don J. Buixó per encàrrech del Ajuntament de Ridaura y qual dedicataria diu aixís «Dedicado á don Martin Vilá Presbítero (Padre de Caridad) por el Ayuntamiento de Ridaura en prueba de la profunda gratitud y sincero amor que le profesa.

Aquestas si que son probas eloquentíssimas de lo que s' arriba lograr vivint y servint al pròxim com mana la lley de Deu. Nostra enhorabona á tan digne senyor Rector.»

La Real Academia de Ciencias y Arts d' aquesta ciutat ha acordat colocar, en un de sos salons, una lápida de marmol que commemore la protecció donada á las ciencias y á las arts per la Excm. Diputació provincial y l' Excm. Ajuntament de Barcelona. En dita lápida s' hi gravarán los noms dels senyors D. Manel Planas y Casals, D. Rómulo Mascaró, don Eduart Maluquer, D. Francisco de P. Rius y Taulet, y D. Joan Coll y Pujol.

Lo jutge de primera instancia de Sant Feliu de Llobregat ha sigut nomenat jutge especial, ab jurisdicció en las quatre provincias catalanas, per instruir causa criminal sobre falsificació de bitllets del Banc de França. Ab motiu d' aquesta causa, han vingut á Barcelona alguns individus de la policia francesa, y han sigut agafadas una pila de personas.

L' Ajuntament de Tarragona ha acordat establir una escola enològica en la Granja vitícola práctica, en conformitat á lo disposat en lo Real decret de 16 de Janer últim.

Se diu que un enginyer extranjer te bastant adelantats los estudis preliminars pera la construcció de una via férrea que vaja de Palma á Soler per Valldemosa y Deyá.

Lo poble de Cornudella aviat possehirá una estació telegráfica que facilitarà las relacions comercials entra Reus y 'l dit poble.

Los garrofers del camp de Tarragona han sofert los efectes de las últimas glassadas, havent perdut la major part d' ells gran cantitat de fruyt.

Alguns propietaris de Sant Martí de Provensals se proposan associarse á fi de dotar á dita població de

una barriada que reunisca las condicions higiénicas necessaries y tots los adelantos que la ciencia aconselle, per hostatjarhi la classe treballadora.

La vila de Centellas afligida fa temps per dissensions enconadíssimas entre sos habitants, ha lograt veure acabada exa situació mercès als esforços del Excel·lentíssim senyor Capità general de Catalunya don Ramon Blanco, marquès de Penyaplata. La vila per demostrar l'agrahiment á son pacificador ha posat lo nom de aquest al nou carrer que des de 'l Passeig conduheix á la estació.

Dilluns á la tarde se descobriren solemnement las lápidas de marbre ahont hi ha 'l nom de Marqués de Penyaplata.

S' ha constituït legalment, en lo Govern civil de aquesta província, la Associació de fabricants de Manlleu y sa comarca

La Direcció general del ferro-carril del Nort ha acordat fer en la estació de Tarragona las obras proposadas per la Cambra de Comers de dita ciutat, que costarán unas 80.000 pessetas.

Dissapte de la altre setmana embarrancá en lo cap de Cubellas, aprop de Vilanova y Geltrú lo vapor «Covadonga». Los pescadors de Vilanova salvaren ab sas barcas las mercaderías que aquell portava y posaren á flot al «Covadonga».

A primers d' Abril se començarà la publicació de la *Historia de Tarragona*, obra inédita deguda á la ploma del malaguanyat arqueólech don Bonaventura Hernandez Sanahuja, continuada fins á nostres temps per lo distingit escriptor don Emili Morera.

Comunican de Sevilla que una de las personas que mes s' ha distingit en dita capital per son bon cor en favor dels inundats ha sigut lo català don Miquel Fábregas y Solá.

Diumenge á la tarde lo «Centre excursionista de Catalunya» practicá la acordada visita á la casa-palau del distingit patrici, soci d' aquella Corporació, don Eusebi Güell y Bacigalupi. Los visitants, en nombre crescutíssim, examinaren detingudament las pessas principals del notabilíssim edifici, acompanyantlos y donantlos explicacions l' amo de la casa, sos fills y Mossen Jacinto Verdaguer.

En las regatas celebradas diumenge passat guanyá 'l primer premi lo yacht «Conqueridor» de don Joseph Burell y 'l segon «María» de don Pere Domenech. Lo primer premi de la segona série lo guanyá la embarcació «Matilde» de don Lluís Gil Massot. Lo segon

premi «Rosario» de don Manel Muntadas, y lo tercer «Pilar» dels senyors Comas y Ferrer.

Lo premi d' honor per la regata de conjunt l' obtingué lo yacht «Conqueridor.»

Fent excavacions en lo Cementiri de Granollers de la Plana de Vich, s' han trobat sepulturas de la época romana, y en ellas esqueletos en molt bon estat de conservació.

La comissió organitzadora dels somatents de Catalunya ha proposat per vocal dels districtes d' Arenys de Mar y de Granollers al diputat pel districte de Castelltersol don Ramon de Rocafort, en substitució del difunt senyor Valls y Batllori, diputat provincial.

La Associació Artístich-Arqueológica Barcelonina ha dirigit una instancia al Ajuntament sollicitant que 's procure donar cabuda preferent en lo Museu de Reproduccions á las de monuments y objectes d' art espanyol.

LLIBRES REBUTS

CARTA PASTORAL SOBRE EL ESTADO DE LAS CLASES OBRERAS que el Excmo. é Ilmo. Sr. Dr. D. JUAN B. GRAU Y VALLESPINOSA, Obispo de Astorga dirige al clero y fieles de su diócesis.—ASTORGA. Imp. de la Vda. é hijos de Lopez.—1892. Un fac. de 21 por 15 y de 45 páginas.

L' ilustre fill de Reus que, ab gloria de Deu y profit de las ánimas, regeix la diócesis de Astorga, ha cregut —com los mes insignes prelats—que no hi havia millor ocasió que la del temps de Quaresma per parlar al cor del seu poble, y depositarhi la santa llevor de la doctrina cristiana sobre 'l gran problema obrer que á tothom preoeupa.

Lo Pontífice Lleó XIII ha tractat d' aquesta qüestió ab l' acert y profunditat que escampan en sos admirables escrits la divina assistencia y las extraordinarias foras del seu talent. Fan, donchs, una obra digna de tot elogi, aquells Pastors que aprofitan las bonas ocasions de fer arribar á tothom tant sábies y salvadoras ensenyansas, acomodadas á las concretas circumstancias de cada localitat.

La Pastoral del Sr. Bisbe de Astorga, filla d' un seny claríssim y d' un cor ple de las virtuts cristianes, es imparcial y sadollada d' amor á la pau y á la germanor dins de la justícia.

Ab precisió filosófica estableix los drets dels patrons y dels obrers, y ab má caritativa senyala los dols que á la part mes débil, als obrers, afligexen. Mes, en aquest punt, é inspirat pels matexos caritatius sentiments, incrimina la tranquil·litat ab que 'l Govern consent la predicació, en los *meetings* obrers, del ateisme, de la immoralitat, del odi, del desorde y del crim contra las personas y contra la propietat.

Ab profunda penetració y extensa erudió s' ocupa l' Ilm. Dr. Grau en los térmens del problema obrer, deduhintne que sols la acció y doctrina de la Iglesia Católica pot donarli solució satisfactoria y permanent. Y aconsella que 'ls Governos y 'l professorat catòlich treballen en la obra de difundir entre 'ls obrers, per medi de conferencias nocturnas, útils y sanas ensenyas de economia política. Indica, finalment, que 'l mellor remey consisteix, en sa opinió, en lo patronat, recomanant als patrons la observancia de las indicacions que 'ls dirigeix en Perin en sa obra *Lo Patró*. Quan los patrons, diu l' Ilm. Dr. Grau, complexin sos devers morals y materials envers los obrers, no haurém de temer los conflictes que 'ns amenassan.

Lo PROMÉS.—Drama de costums catalanas en tres actes y en vers — ORIGINAL DE D. JOAQUÍM RIERA Y BERTRÁN.—BARCELONA. Llibreria de Francisco Puig.—1892.
Un fac. de 21 per 13; y 88 pág.

Hem rebut, y 'ns complavém d' anunciar á nostres lectors que s' ha posat á la venda, lo drama en tres actes y en vers «Lo promés» original del aplaudit autor y mestre en Gay Saber D. Joaquím Riera y Bertrán. Oportunament manifestárem nostra opinió sobre aquesta obra dramática y 'ns férem cárrech de la bona acullida que li dispensá 'l públich, que tip de problemas y trascendencias y extranjerismes y altres cosas s' hi agafa de bon grat com l' home assedegat al que no mes donan vinots y esperits y pot arreplegar un got d' aygua clara.

L' autor dedica 'l drama al seu company lo conegut poeta y autor dramátich D. Francesch Ubach y Vinyeta, per medi d' una carta en la que rahona lo com y 'l perque ab *materials vells* ha produhit y s' ha agradat de veure representada una obra nova, *catalana de soca-arrel*, encara que oferesca en certa manera carácter de retrocés als primitius temps del Teatre Catalá.

CRÓNICA RELIGIOSA

Sa Santetat ha nombrat en reemplaç de monsenyor Boccali, Auditor seu á monsenyor Tancredo Fausti, havent ans una comissió cardenalicia senyalat las atribucions del Auditorat y del Secretari de la Congregació Consistorial.

En lo próxim Consistori de Pásuas se farà la creació de Cardenals, puix passen de 15 los capelos vacans.

Lo Sant Pare acaba d' enviar una notabilíssima carta al senyor don Tomás Boyar President de la Comissió europea per la Exposició de Chicago.

Diu que aquesta gran exposició del Nort-América «es un testimoni de honor y de gratitut al home inmor-

tal que desitjós de trobar novas rutas per las quals se pogués portar fins á las parts mes llunyanas del univers la llum de la veritat y 'ls beneficis de la civilització no s' espantá per los perills que anava á passar, ni 's dexá véncer per los duríssims treballs.» Alabant lo poble dels Estats-Units diu que «aquesta empresa será una nova proba de la inteligencia superior y de la energia activa, de aqueix poble que empren las cosas mes enormes y difícils ab tanta audacia com felicitat.»

Lo dia 13 de maig vinent será 'l centenar del naixement del immortal Pio IX. Un comité italiá, per commemorar la data, organisarà una peregrinació al sepulcre del Papa de la Immaculada.

La capella de música anomenada Julia que canta en las festas papals, ha executat devant de Sa Santetat lo *Miserere* de Allegri, per cantar-lo en las próximas funcions de Setmana Santa. Lo Papa y demés personatjes que han assistit á la proba, alabaren los felíços resultats que obté ab sa inteligent direcció lo mestre Mustafá.

La Sagrada Congregació de Ritus ha fet á saber que es inútil que particulars se dirigescan á ella ab peticions, demanant la canonisació de Cristófol Colon. Com ja está establert lo procediment que no 's deroga per ningú, lo primer que s' ha de fer es començar per lo procés ordinari en los Bisbats hont nasqué y visqué, probant la heroicitat de sas virtuts. Sense aquest treball previ y que 's fá en virtut de informació canónica, no s' obté la introducció de cap causa de canonisació en la Curia Romana.

Axis es com últimament s' ha fet lo primer procés de Juana d' Arc á França, y 'l del venerable Mossen Anton Claret á Espanya.

Aquesta setmana hi ha hagut un escándol mayuscul en la iglesia de Sant Merry de París, ahont predicava sobre 'l socialisme lo R. P. le Moigne, jesuít. Los socialistas que hi havia en la Iglesia començaren á interrompre al predicador, promoventse un tal alborot que fou menester avisar la policia, y suspendre la funció. Axis entenen la llibertat los enemichs de la iglesia.

Un pintor Francés F. Chartran ha pogut fer un retrato del Papa Lleó XIII que segons noticias es una obra notable, y que será molt apreciada. Lo Papa mateix, alabant la semblança de la imatge, ha fet un distich per posarlo al peu del retrato, sumament encomiastich per lo ilustre pintor que exposará son quadro en lo Saló de París aquesta primavera.